

**SPRAWOZDANIE**  
**z realizacji zadania pn.**

***Koszenie łąk oraz usunięcie z nich drzew i krzewów w rezerwacie przyrody „Piaśnickie Łąki”  
objętego umową dotacji nr WFOŚ/D/515/65/2017***

Czynności wykonane w roku 2017

1. Przeanalizowano materiały archiwalne sprzed 2016 roku, dokumentujące zakres przestrzenny i terminy działań ochrony czynnej (koszenia, odkrzewiania i usuwania nalotu drzew) w ramach obowiązywania planu ochrony rezerwatu na lata 2000-2019.

Wykazały one, że:

- zalecane działania były realizowane tylko częściowo;
- efektem było zmniejszenie się arealu fitocenoz łąkowych o składzie gatunkowym właściwym dla łąk zmiennowilgotnych na skutek rozprzestrzenienia się trzciny *Phragmites communis*, trzcinnika piaskowego *Calamagrostis epigeios*, masowego rozwoju bylin np. wiazówki błotnej *Filipendula ulmaria*, krzewów (głównie wierzb) i nalotu drzew (głównie osiki).

2. Opracowano założenia i metody monitoringu na lata 2017-2018, dostosowane do obowiązującego planu ochrony rezerwatu oraz do zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Piaśnickie Łąki PLH220021. Dotyczyły one 12 nieleśnych biochor o łącznej powierzchni 10,50 ha uzgodnionych z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Gdańsku. Rozmieszczenie powierzchni objętych działaniami przedstawia załącznik 1.

Przyjęto, że:

- W okresie czerwiec - lipiec 2018 r. cała powierzchnia wszystkich wytypowanych biochor będzie skontrolowana pod względem skuteczności działań wykonanych w poprzednim roku. Szczegółowe terminy kontroli będą uzgadniane z RDOŚ w Gdańsku, ponieważ są zależne od ogólnego przebiegu warunków meteorologicznych i tempa rozwoju wegetacji w okresie wiosennym. Dla wszystkich biochor i szczegółowych powierzchni monitoringowych sporządzona będzie dokumentacja fotograficzna.
- Monitoring szczegółowy, dokumentujący reakcję fitocenoz na przeprowadzone zabiegi, będzie prowadzony corocznie metodą wykonywania zdjęć

fitosocjologicznych na stałych powierzchniach reprezentatywnych dla roślinności poszczególnych biochor (lub ich części), w optymalnym stanie rozwoju roślinności.

- Podstawą doboru powierzchni dla monitoringu szczegółowego będzie dokumentacja fitosocjologiczna wykonana w czerwcu i lipcu 2017 r. w ramach prac nad przygotowaniem nowego planu ochrony dla rezerwatu.
3. 07.06.2017 r. nastąpiło przekazanie Fundacji Rozwoju Uniwersytetu Gdańskiego przez Nadleśnictwo Wejherowo terenu w celu realizacji zadania.
  4. Przeprowadzono analizę aktualnej bazy danych fitosocjologicznych, obejmującej 210 własnych zdjęć fitosocjologicznych wykonanych w okresie 21.06. 2017 – 17.07.2017 i na jej podstawie dokonano ostatecznego wyboru 15 reprezentatywnych powierzchni monitoringowych. Ich lokalizację przedstawia załącznik 2, a charakterystykę, w tym: cechy biochory, współrzędne GIS z dokładnością do 5 m pomierzone przy pomocy aparatu GPS etrex vista, numer zdjęcia fitosocjologicznego, rodzaj przeprowadzonego zabiegu, odsyłacz do dokumentacji fotograficznej – załącznik 3.
  5. 21.08.2017 r. wspólnie z opiekunami merytorycznymi projektu, przedstawicielami RDOŚ w Gdańsku, FRUG i Nadleśnictwa Wejherowo oraz wykonawcą prac, dokonano przeglądu biochor objętych zadaniem i omówiono sposób ich wykonania, w szczególności w strefie styku biochor leśnych z łąkami, które zostały opanowane przez krzewy i młode drzewa.
  6. 31.08.2017 r. wspólnie z opiekunami merytorycznymi projektu i przedstawicielami RDOŚ w Gdańsku skontrolowano stan zaawansowania i poprawności wykonania prac (wycięcia krzewów i pojedynczych drzew, koszenia, wywozu wykoszonej biomasy, pozostawienia biomasy ze ściętych drzew do naturalnego rozkładu).
  7. 19.09.2017 r. wspólnie z opiekunami merytorycznymi projektu i przedstawicielami RDOŚ w Gdańsku oraz FRUG przeprowadzono odbiór działań przewidzianych do wykonania w roku 2017.

#### Czynności wykonane w roku 2018:

1. 05.06.2018 r. wspólnie z opiekunem merytorycznym projektu – profesorem Jackiem Herbichem, pracownikami RDOŚ w Gdańsku - Katarzyną Dziendzielą i Andrzejem Jankowskim, przedstawicielką FRUG - Anną Bogdanowicz, leśniczym Leśnictwa Lisewo - Patrykiem Wentą oraz wykonawcą - Andrzejem Rakiem sprawdzono stan rozwoju fitocenozy na wszystkich powierzchniach objętych zadaniem. Ze względu na niedostateczny rozwój roślinności, spowodowany przez katastrofalną suszę, nie

wykonano dokumentacji fitosocjologicznej i fotograficznej, ponieważ uzyskane wyniki w znacznie większym stopniu odzwierciedlałyby stan wegetacji spowodowany anomaliami pogodowymi niż reakcją roślinności na zabiegi wykonane w roku 2017. Podstawowym argumentem takiej decyzji (uzgodnionej z RDOŚ w Gdańsku) był brak lub bardzo słaby rozwój wielu istotnych gatunków, stwierdzonych na powierzchniach monitoringowych, a także w innych płatach zdjęciowych w 2017 r.

2. 07.07.2018 r. ponownie sprawdzono stan rozwoju fitocenozy na wszystkich powierzchniach. Potwierdzono stan stwierdzony podczas lustracji w dniu 5 czerwca 2018 r.
3. 18.09.2018 r. wspólnie z opiekunem merytorycznym projektu – Marią Herbich, pracownikami RDOŚ w Gdańsku - Katarzyną Dziendzielą i Dorotą Siemion, przedstawicielką FRUG - Anną Bogdanowicz oraz wykonawcą - Andrzejem Rakiem dokonano lustracji wszystkich powierzchni objętych zadaniem. Stwierdzono kompletne i prawidłowe wykonanie prac, podpisano protokół odbioru. FRUG w obecności przedstawicieli Nadleśnictwa Wejherowo – leśniczego Leśnictwa Lisewo Patryka Wenty i Inżyniera nadzoru Tomasza Wiczanowskiego przekazał teren po wykonaniu działań w ramach projektu.
4. 16.10.2018 r. sporządzono dokumentację fotograficzną wszystkich powierzchni monitoringowych oraz pozostałych części biochor, na których wykonano zabiegi ochrony czynnej wskazane w zadaniu. Uzyskane efekty przedstawia załącznik 4.

Harmonogram rzeczowo-finansowy złożony wraz z wnioskiem projektu: *Koszenie łąk oraz usunięcie z nich drzew i krzewów w rezerwacie przyrody „Piaśnickie Łąki”* został zrealizowany w pełnym zakresie, a planowany efekt ekologiczny i rzeczowy osiągnięty.

Sprawozdanie przygotowali:

Dr hab. Maria Herbich

Prof. dr hab. Jacek Herbich

Anna Bogdanowicz